

Piratak altxorraren bila

**Xabier Mikel
Errekondo**

Atzo zortzi Kolonbiako presidente Santosek “San Jose” galeoiaren aurkikuntzaren berri eman du. 10.000 milioi euroko altxorra sa-belean zuela 1708an Indiatako ibilian ingeles kortsarioek hondoratu zuten galeoia. Eta, hara ze kasualitatea, espainiar Koroa-
rentzat Usurbilgo Mapil ontziolan izan zen eraikia hamar urte lehenago. Itsasoan nola ontzigintzan ere euskaldunen eskar-
mentu eta ospea munduan zehar aitortua zen adierazgarri.

Espainiar, ingeles eta frantziar inperio-
en mendeetako diru iturri nagusiak India-
ko ibilian egin arpilatzeak izan dira. Baina,
aberastasun gose aseezina zutenez, bata
besteen arteko lapurretak etengabe ema-

ten ziren. Ondorioz, ezpataz eta odolez la-
purtutako era guztietako altxorrak iristen
ziren, baita Euskal Herrira ere.

Ez dago ohorerik ordea garaiko itsason-
tzirik aitzindariena eraikitzean, inperio
bihozgabeenaren esku Amerikak egiteko
tresna ezinbesteko bilakatzen denean; are
gutxiago zure herriarekin gauza bera egin
duenarentzat denean.

Ezaguna da Usurbilgo elizaren dorre do-
torea eraikitzeako Etxebeste jaunak india-
noen odolez zipriztindutako urrez beteri-
ko kuxak bidali zituela. Antzera, nago
gure inguruetan adibideak ez direla falta-
ko... Eta ez, ez da atsegina hori onartzea,
baina hori da gure historiaren parte baten
egia.

«Espainiar hauek jota daudel!». Ez al da
negargarria Espainiako Kultura Ministe-
rioak «espainiar ondare» delakoan “San
Jose” galeoiaren altxorra erreklamatu iza-
na? XVI. mendetik aurrera ezpataz arpila-
tutakoa XXI.lean legeztatu? Espainiar Esta-
tuak bere ardura hartu izana ez al da froga
argia Hagako Auzitegiak epai dezan egin
arpilatze eta sarraskiengatik?

Nago baina, justiziarik izango bada lege
zaharrera jo beharko dugula: lapurrari la-
purtzea libre...

Bada, Usurbilgo Udalak pirata ontzi bat
bidal dezala berreskuratzen bai altxorra
indiano txiroentzat eta bai ontzia bera ere
herriarentzat, ondare kultural paregabea
baita bere horretan. •

Edertasuna oroitzea

Maidier Iantzi

Duela 85 urte jaioa, Audrey Hep-
burnek balleta dantzatu zuen
hautzaroan eta nerabezaroan eta
ezkutuan dirua biltzen ibili zen
Herbehereetako erresistentziari laguntze-
ko. Nazien aldekoa zuen aita; baroia, aito-
na bat. Aktore karreraren amaieran, Uni-
cefeko enbaxadore berezi izendatu zuten,
eta, minbiziarekin hil baino lehentxeago,
Askatasunaren Domina irabazi zuen. Bai-
na bere edertasuna da oroitzen duguna.

Belaunaldiz belaunaldi segitu ditu jen-
darteak edertasun ereduak, teoria eboluti-
boetatik hasi –bertze animaliek bezala, bi-
kotekidea umeak izan eta zaintzeko
ezaugarri fisikoen arabera hautatzen du-

gula diotenak– eta metrosexualenganai-
no. Tartean pasatu ditugu bular eta aldaka
zabaleko Venus, begi handi eta gorputz ga-
raiko Nefertiti, aberastasunaren seinale zi-
ren zurtasuna eta borobiltasuna, gero ar-
galtasuna eta azala zimurtu arte eguzkia
hartzeko moda, berriro zuria, zaintzeare-
kin lotua... Eta oraindik ez da desagertu
txikitan erabili erabiltzen genuen baina
bere itxura arraro eta ezinezkoagatik so-
bera gustuko ez genuen Barbie. Are gehia-
go, Hello Barbie jaio da, adimen artifiziale-
ko jostailurik konpletoena. Merkaturatu
ez zedin kanpaina egin arren, Mattel etxe-
ak aitzinera egin du eta dendetan dugu
Eguberri hauetan. Kritika batzuek diote

haurren gustuak ikertzea bilatzen dutela
jostailu perfektua lortzeko, “The Simp-
sons” telesaileko kapitulu batean bezala,
panpina gerri mehe honek wifi konexioa
baitu eta hurrekin solas egin eta elkarriz-
ketak grabatzen baititu. Barbie espioia da.

Alde guztietatik iristen zaigu irudi bon-
bardaketa gure gustuak bideratuz. Zutabe
osoa ez, egunkari osoa eta gehiago merezi-
ko luke publizitatea aztertzeak. Matxismo-
aren gailurrean dabil, emakumeak kirur-
gia estetikoa egitera animatuz eta kortse
itxi batean itoz. Ez naiz «edertasuna ba-
rruan dago» topikoan eroriko, baina eder-
tasun fisikoa ezin da izan oroitzen dugun
gauza nagusia. •